

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopis se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska polit-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponovljenju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. in za jeden mesec 95 kr.

Štev. 269.

V Ljubljani v torek, 24. novembra 1885.

Tečaj II.

Srbsko-bolgarska vojska.

„Vojaci! Sovražnik hoče nas napasti brez poudara, hoče nam pustošiti domovino našo; branite ognjišče dedov svojih, preganjajte sovražnika in uničite ga!“ blizu tako govoril je pred dobrim tednom dnij bolgarski knez svojim četam. In zbrale so se bolgarske čete okolo kneza ter mu zapri-segle, braniti domovino bolgarsko do slednjega izdihljeja. Reči moramo, da so izpolnili svojo dolžnost. Mnogo manjša, neizvežbana, vojski nepriva-jena bolgarska armada, od katere se je začetkom tako malo pričakovalo, da se jej skoro kar naravnost odrekala sposobnost za vojsko, ta armada izvršila je v slednjih dnevih s svojim pogumnim knezom na čelu junaške čine, kateri so našli pred vso Evropo priznanje in občudovanje. Borili so se po cele dneve zmagonosno v bojih, katere bode zapisala zgodovina poznim rodovom in ohranila spomin bolgarskemu junaštvu, ohranila žalosten spomin na vojsko, v kateri sta se brez usmiljenja klala bratska slovanska rodova ter pojila tla slovanske s slovansko krvijo.

Danes smejo Bolgari uže z vso gotovostjo trditi, da so rešili Sofijo pada, da so zabranili Srbom tako naglo prorokovan uhod v glavno mesto. V petih dnevih menili so si kuhati srbski vojaki zajutek pri sofijskih ognjiščih, a kako je prišlo vse drugače. Zaseli so sicer prve pozicije brez upora, a to le zaradi tega, ker Bolgari niso mislili na vojsko in niso imeli še zbranih čet; a ko se je iz Belgrada razglasil boj proti Bolgarom, tedaj so se zjedini in združili v „smrtni ples“. Pri-borili so si junaško zopet nazaj izgubljene pozi-

cije: Breznik in Dragoman je zopet v bolgarskih rokah, in bolgarskemu kapitanu posrečilo se je celo prodreti čez Caribrod do srbske meje.

Navzlic tem za Bolgare ugodnim uspehom pa se ne more trditi, da je boj uže končan, pred Slivnico se še pričakuje huda bitka. Tam stojita si obe vojni nasproti. Srbska vojna pričakuje pomoči, in če smemo verjeti poročilom, dobila je uže: zjedinite so se moravska, drinska in šumadijska divizija in te hoté vkupno postopati proti Slivnici. A med tem dobivajo tudi Bolgari od vseh stranij pomočnih čet, katere se hoté boriti z obupnostjo.

Da položaj srbske vojne ni prevesel, razvida se jasno iz tega, da se je tako naglo umaknil srbski glavni tabor z bolgarskih tal na domača. Če si bode hotela Srbija zopet pridobiti uže dobljene, a zopet izgubljene pozicije, pridobiti si bode morala vsak korak s krvijo — če je ne zadene pri tem usoda, da jo vržejo Bolgari nazaj na srbska tla — ali pa če je prej ne zaukaže zapovedujoč glas Turčije ali morda Evrope: Stoj! do tu in ne dalje! Včeraj uže so londonski listi prinesli vèst, da je Turčija zaukazala Srbiji, naj nemudoma zapusti Bolgarijo. Če se ta vèst obistini, pričakovati imamo v kratkem, da poseže Turčija z orožjem vmes ter brani kneza Aleksandra, kateri jej je naznanil, da zapustijo bolgarske čete Rumelijo ter da se po polnem prizna zopet prejšnja sultanova oblast do Rumelije.

Belgrad, 22. novembra. Iz glavnega tabora pri Caribrodu se poroča: General Lešjanin odpodil je Bolgare z ozemlja med Belgradžikom, Timokom,

Lomom in Dunavom; bolgarske čete umaknile so se v Vidin. Obmoravska, šumadija- in drinadivizija so popolnoma združene ter operirajo združeno proti Slivnici. Častnikov je do zdaj 11 mrtvih in 27 ranjenih. — Včeraj po noči pripeljalo se je sim 450 ranjencev; na kolodvoru sprejeli so jih kraljica, ministri, članovi Rudečega križa in društvo gospij. Kraljica darovala je 450 litrov Megyaradskega vina. Prvo kupico podala je kraljica ranjencem.

Pirot, 22. novembra. (Uradno.) Bolgarsko poročilo, da so v srbski vojni prostovoljci, je izmišljeno, ker srbska vojna sestoji samo iz rednih čet ter se principijalno ne sprejemajo prostovoljci.

Petrograd, 21. novembra. Večina tukajšnjih listov radostno pozdravlja bolgarske zmage. „Novoje Vremja“ kaže na osebno postopanje bolgarskega kneza in srbskega kralja Milana, o katerem se nič ne čuje. Isti list meni, da morajo Srbi zapustiti po sili zasedeno bolgarsko ozemlje in da ne smejo dobiti nikake odškodnine. Če bi se prisodila Srbiji kaka odškodnina od bolgarskega ozemlja, mora se tudi priznati združenje Bolgarije z vzhodno Rumelijo.

Dunaj, 23. novembra. „Montags-Revue“ poroča iz Belgrada: Vsi vojni oddelki so se združili. Srbska vojna prične takoj napade.

Darmstadt, 23. novembra. Pric Aleksander dobil je iz Sofije, z dne 23. novembra, ob 10. uri dopoldne, naslednjo depešo: Včeraj smo imeli ves dan boj pri Dragomanu; danes se boj nadaljuje proti Caribrodu; mokrotno-mrzlo vreme. Aleksander.

Belgrad, 23. novembra. O smrti včeraj tu pokopanega, v bitki pri Slivnici padlega sanitetnega

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

14.

Lucila nekaj časa postane na pragu.

Ropot, ki ga je bil po stopnicah provzročil bežeči Fran, oviral je, da ni slišala bojevanja v sobi svojega očeta.

Ko se zopet obrne, ugleda Blanche-o blede kakor smrt, preplašeno, trepetajočo sredi sobe stoječo.

Blanche je bila samega strahu vsa iz sebe. Kdo li je bila tuja ta žena, katera se je pokazala bila tako nanagloma, rešivši jo velike nevarnosti?

„Kako lepa je!“ mislila si je Lucila. „Ti ljubi otrok!“

„Kako je videti dobra!“ ménila je zopet Blanche.

Nekaj časa se obe ženski molcé opazujeta. Blanche prva izpregovori, primši Lucilo za roko.

„Nek mož prikradel se je bil sim notri,“ deje.

„Da, grd malopridnik!“

„Spoznala sem ga. On me sovraži in hotel me je gotovo ubiti. A rešili ste me vi! Vi ste ga spodili! Kako se vam hočem zahvaliti za to, ljuba gospa? In kdo li ste?“

„Jaz sem vaša in Mardoche-eva prijateljica.“ Blanche se začudi.

„Vi poznate Mardoche-a? Uže dolgo?“

„Uže prav dolgo,“ nasmeje se Lucila milo.

„Potem vas je on pustil v hišo?“

„Da, a povedala mu nisem, kaj imam tu opraviti.“

„To je bilo prav! Pa kako ste-li izvedeli?“

„Prejšnjo noč sem slišala Parizla, očeta in sina, kako sta snovala hudobni naklep. In iz prijateljstva do Mardoche-a in iz ljubezni do vas sem prišla, da vas rešim na vsak način!“

„Vi ste me torej imeli radi, ne da bi me poznali?“

„Ker vas ves svet rad ima!“

„Da ste pa prišli do le-sim, morali ste hišo natanko poznati?“

„Da, poznam jo natanko.“

„Kdo li ste?“

„To izveste, ko hitro se vrne Rouvenat z vašim ženinom.“

„Kako!“ zakliče Blanche, „Mardoche vam je to povedal? . . . Pa . . . pa, če ga uže delj časa poznate, morate pač vedeti, da stari prosjak Mardoche. . . .“

„Da se Mardoche zove Jean Renaud in, da je vaš oče? Da!“

„Čudno!“ zamomlja Blanche. „Čudno!“

Naenkrate se jej duša razsvetli.

„To oblačilo, to opravo, to imate od mojega očeta! Obleka le-ta bila je nekaj vlastnina Lucile Mellierove! . . .“

Blanche povleče svojo rešiteljico k luči ter jo živo pogleduje. Še en trenutek, potem radostna objame z belimi svojimi rokami tujko vzkliknivši: „O, zdaj vas poznam! Zdaj vas poznam! V sobi mojega botra visi podoba Lucile Mellierove, katero sem tolikokrat, oj tolikokrat opazovala. In to ste vi! Vi ste Lucila Mellier!“

„Tiho!“ zavpije Lucila trepetaje, „tiho!“

V tem trenutku zadoni zunaj krik, podoben hropenju, ob jednem pa se zaslišijo težke stopinje na stopnicah.

„Fran! On je zopet tukaj!“ zakriči Blanche vsa preplašena ter se oklene Lucile.

majorja Vezovića se čuje, da ga je ranjen Bolgar, ko ga je Vezović hotel obvezati, ustrelil s samokresom.

Pirot, 23. novembra. Bolgarska poročila, da so srbske čete pred Slivnico napale bolgarski voz z ranjenci ter ranjence razmesarile so izmišljena.

Sofija, 23. novembra. Čuje se, da Turčija namerava predlagati premirje. — Privatna poročila pripovedujejo, da Vidin gori.

Slivnica, 22. novembra. Okolo višin Dragomanske soteske vršil se je ves dan hud boj. Na večer napravili so Bolgari napad z bajoneti ter Srbe po polnem prepodili; prenočili so na pridobljenem kraju. Dragomanska soteska je po polnem prosta.

Atene, 23. novembra. „Agence Havas“ poroča: Vsled bližanja srbskih in turških čet na meji postaje situacija kritična. Turki si utrjujejo v Epir in Macedonijo države ceste. Grške čete v Tesaliji se pomnožujejo. Vojni minister je odredil, da se skličejo novi razredi rezervistov. Grško vojaštvo živo želi vojske.

Carigrad, 24. novembra. Bolgarski knez je v odgovoru na depešo Turčije z dne 21. t. m. se izrekel, da ne sprejme premirja, da hoče o tem govoriti še le na srbskem ozemlju.

Sofija, 24. novembra. (Knezov telegram do Cankova ddo. 24. t. m.): Čete prenočile so v pozicijah, katere smo vzeli Srbom; danes preganjali smo sovražnika; popoldne zasele so čete Caribrod, kjer sem zdaj tudi jaz.

Hiša pokore.

(Dalje in konec.)

Jasno je iz tega površnega popisa kaznilnice, da ima ona v obli meri one lastnosti, katere terja postava in človeška pravica sploh od zavoda, kjer naj se pokoré, blažijo in poučujejo izgubljeni članovi človeške družbe.

Dejali smo, da je drugi glavni namen kaznilnic navod k marljivosti in delavnosti, ker je brezdelavnost vir vse pregrehe.

Tudi v tem smislu je naša kaznilnica vzgledno urejena in oskrbovana.

Ko prestopiš glavne duri ob delavnikih, dozdeva se ti, da si sredi velike delavnice.

Saj ga pa tudi ni posla in rokodelstva, da bi ne imel tu svojega zastopnika. Tu se izdelujejo od škatljice za užigalne klinčke do težkega voza parizarja vsi mnogovrstni izdelki.

Krojaštvo, čevljarstvo, tkalstvo, ključarstvo, kovaštvo, knjigovestvo, mizarstvo in vozarstvo, vse se vrsti od jedne sobe do druge in povsod vlada red, mir in delavnost, kakor v nobeni zunanji delavnici.

Ta se s žarečimi očmi vzravna, pripravljena, da kljubuje sovražniku, kateremu si koli bodi! Pa namesto da bi se bližal, oddaljeval se je ropot zmerom bolj in bolj, dokler popolnem preneha.

Lucila plane k oknu ter je naglo odpre. Pogledavši z okna, vidi moža, ki je uhajal iz hiše in potem v vrtu izginil. Naenkrat jo obide strašna misel. Zakričavši prime luč ter hiti ven. Soba njene očeta je bila na široko odprta! Skoro kakor znorela hiti v njo, brez sape, hropeč. In tu je ležal pred pisalnikom starček, njen — oče, trd, in ne da bi se ganil!.. Lucila, to vgladavši, divje zakriči na pomoč, poklekne k starčku ter pritisne njegovo glavo sebi na srce. Tudi Blanche prileti zdaj v sobo; v naglici se je bila oblekla. Tudi ona je pri tem pogledu divje zakričala. Lucila je lice starčekovo poljubovala. Kmalu potem vikne: „On ni mrtev! Nikdo ne pride, najinega klica na pomoč ni nihče slišal. Poskusive, da ga položive na posteljo...“

Ženski napneti vse svoje moči ter starčka vzdigneti na posteljo. Lucila je imela zopet popolno svojo pričujočnost duha.

„Kaj pomaga jokati?“ zakliče ihteci Blanche-i. „Tu je treba brzo pomagati! Jaz ne vidim nobene rane... Treba je hitro poslati po zdrav-

Vsako rokodelstvo ima svojega mojstra, ki ukazuje svojim delavcem, razdeluje delo, poučuje in pregleduje storjena dela in naznanja o vsem kaznilničnemu vodstvu.

Kakor v zunanjih delavnicah so tudi tu rokodelski pomočniki, ki uže umejo delo in rokodelski učenci. Zanimivo je v resnici, kako se uče tu starejši kaznenci raznih del, kako se trudijo izvršiti svoj nalog možaki, katerim je bilo prej delo gnus.

Ravno poslednje je neizmerne pomembe za bodočnost toliko in toliko kaznencev.

Koliko izgubljenih ljudi prevstvari red in delavnost v kaznilnici v poštenjake in poučeno rokodelstvo zagotovi jim zaslužek po storjeni pokori.

Delavnost v kaznilnicah ima dalje tudi še važen pomen, da se z delom prislužijo veliki stroški, katere bi morali plačevati sicer davkoplačevalci. In kako blago je razdeljen zaslužek kaznencev.

Le jeden del se računi za odškodovanje državnih stroškov, drugi se shrani delavcu za oni čas, ko se mu podeli zopet osebna svoboda.

Revščina je hud zapeljivec na kriva pota.

Koliko kaznencev bi se po storjeni pokori nedvomno prej ali pozneje zopet pogubilo zaradi pomanjkanja najbolj potrebnega v prvem trenutku zadobljene svobode, saj jim je sramota odtujila prijatelje, celo brate in cestre, ko bi si ne bili prislužili nekaj v času pokore.

Vsega tega nekedaj ni bilo. V obupu zaradi storjenega zločina prestopil je kaznenc prag nečloveške hiše pokore, obupen zaradi žalostne, brezupne bodočnosti, oslabljen na telesu, otemljen na duhu stopil je zopet v življenje, ki mu ni obetalo drugega kot bēdo in togo.

Tretji glavni namen današnjih kaznilnic je, zboljšanje in požlahtnovanje surove narave kaznencev.

Kaj pomaga ostru pokora dolgih let, kaj najboljši vzgledi poštenega življenja surovemu, strastnemu človeku? Najboljšo voljo ima poboljšati se, ogibati se zapeljivih nevarnosti, a uže v prvem trenutku pri najmanjši priložnosti skipi mu krv, premaga ga surova strast. Predno se zave, je uže zopet na starem potu zločina.

Le omika in pouk je edin steber, na kateri se naslanja človek v izbujeni strasti. Le omikani ljudje morejo živeti stalno pošteno in vzgledno, ker le oni se vedó ogibati priložnosti pregreh in umejo brzdati svoje strasti, brez katerih ni nihče na svetu.

Zaradi tega sklenili so postavodajalci za sredstva, ki ne samo pokoré temveč tudi, kolikor mogoče, omikuje kaznence.

Nekdanje kaznilnice spremenile so se toraj v učilnice vsakemu oziru brez izjeme.

V hiši pokore skrbi se obilo za duševno hrano njenih prebivalcev.

nika. Blanche, vzemi luč ter vzbudi vso hišo. Hlapec naj napreže ter naj hiti v Fremicourt po pomoč! Pred ljudmi pa ne imenuj mojega imena, otrok moj! Ljudje ne smejo še vedeti, kedo da sem. Dokler je Rouvenat z doma in dokler je moj oče tako bolan, gospodarica si ti tukaj. In pred vsem molči o tem, kar se je prigodilo! Redarstvo sme priti na pristavo še le takrat, če Jacques Mellier sam to želi. Ako ostane živ, potem naj odloči, kaj je narediti s krivcema. Ako umre — pristavi zatrepetavši — potem prepustimo osveto Rouvenatu. In zdaj hiti, ukazuj, zdravnik, zdravnik!...“

Kmalu je bila vsa pristava po konci. Dočim so poslali po pomoč, zaprla je Lucila zopet pisalnik ter zvezek ključev potisnila nezavednežu pod vzglavje. Ko se Blanche zopet vrne v sobo, najde Lucilo pri postelji klečečo in plakajočo.

„No“, povpraša, „kako mu je?“

„Še zmerom enako!“ zajóče Lucila. „O Bog, jaz nisem hotela jokati, pa morem li drugače? Po devetnajstih letih vidim ga zopet, in v takem stanu! Pa ne, on ne umrje! Bog ne pripusti, da vzdihne, ne da bi me videl, ne da bi mi odpustil, ne da bi slišala še enkrat njegovega glasa! Oj, Oče v nebesih, sveta Mati Božja, usmilita se me!“

Ondi se prostira širna dvorana, kjer se poučuje v vseh šolskih predmetih. Tu se uči najmlajši kaznenc, ki ni videl nikdar šole od znotraj, čitanja in pisanja. Tu se računi, risa, tu se razpravljajo najnovejši napredki v raznih vedah, sploh tu si pridobi lahko vsak kaznenc novih poukov, katerih nikdar čul ni, ali se mu utisnejo še jeden pot v spomin, ako jih je uže davnaj pozabil.

Najbolj znamenit in pomenljiv pouk tu je razlaganje naše svete vere, saj sega oni naj globlje tudi najbolj popačenemu človeku v srce, saj blaži, on modri in povišuje bedni izgubljeni duh, kakor nobeden drugi.

Na podlagi prve in najvišje zapovedi naše svete vere: „Ljubite se med seboj“, zida tu poseben učitelj, duhoven, kar so razdrle črne strasti, poskuša nevtrudno privedi v naročje poštenosti in verskih čednostij izgubljene ovčice v hiši pokore. In kako veselje, ko se mu posreči toliko in toliko potov izbuditi pravi čut kesanja v zastarelem zločincu, ko zre lesketati solze kesa na velem licu, ko čuje sveto obljubo obupanega hudodelca, začeti novo življenje, ako doživi zlati trenutek zopet podeljene svobode.

Kaka tolažba tudi vzglednemu učitelju in onemu, kateremu so za vse življenje zaprta vrata svobode, ako temu oživi up na brezkončno milost večnega stvarnika, ki ima večjo radost nad spokorjenim grešnikom, kot nad devet in devetdeset pravičnimi, da ga čaka onkraj prava svoboda, katere mu ne more dati več človeška pravica.

Razen izvrstne učilnice najde vsak tudi najbolj omikan kaznenc v tej hiši dovolj duševne hrane, ako se je le poslužiti hoče. Nahaja se namreč tu precejšnja knjižnica in vestno izbrana, ki podaja v prostih urah ob nedeljah in praznikih dovolj duševne tolažbe in zabave vsem onim, katerim ni izginil zadnji blažji čut.

Govorili smo tu v kratkem o kaznilnicah sploh in o velikanskem napredku med nekdanj in sedaj. Ogladali smo si površno „hišo pokore“ na ljubljanskem gradu in se prepričali, da je sicer ona ostru kaznilnica, a tudi izvrstna delavnica, učilnica in tolažnica toliko izgubljenih sinov.

Konečno imamo gorečo željo, da bi najblažji namen, ki ga imajo današnje modre kaznilnice, vplival z najboljšim uspehom na njihove prebivalce, da bi se vedno bolj in bolj zmanjševalo njihovo število in da bi zavihrala nekdanj bela zastava, znamenje, da ni nobenega kaznjencev ondi raz ljubljanskega gradu, da bi se izbrisalo njegovo dosedanje ime: „hiša pokore.“

O Blanche, Blanche... pogledi vender, on diše, odpira oči... O, o!...“

Jacques Mellier se po času vzravna.

15.

Izprva zmedeno pogleda okoli sebe, kakor bi skušal, nečesa domisliti se. Lucila se je bila umaknila nazaj. Blanche podpre starčka ter milo reče: „Oče, oče, zavédi se vender! Ali me ne poznaš? Saj sem jaz, mala tvoja Blanche!“

„Da, zdaj se domislil!“ izpregovori starček in na obrazu se mu je poznalo, da se mu je duša zopet razsvetila. „Tu, tu v senci... odprti pisalnik... ropar...“

„Umiri se vender, oče. Ni ga roparja tu; mala Blanche je pri tebi.“

„Da da, to jo dobro. Pa kje je Rouvenat?“

„On se še ni vrnil, oče.“

„Ah, da, prav. Šel je v Pariz, da pripelje sina moje Lucile, tvojega ženina. Pa jaz nisem sanjal. Človek je zlezal v mojo sobo, tja k pisalniku, in je ropal, ropal ves denar mojih otrok! Pomagaj mi, pomagaj mi, Blanche... videti moram... videti moram... Daj mi mojo obleko! Tako! In ključ... Kje so? Tu pod vzglavjem? Kako prihajajo sim? Ah!“

(Dalje prihodajči.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Vkupni državni proračun za 1886. leto znaša 116 542 471 goldinarjev, od katerih pripada 111 054 248 gld. na redne in 5 488 223 gld. na izredne potrebščine.

Konferenca v Carigradu imela je včeraj zopet sejo; prihodnja seja jutri, kaj obravnava konferenca, ne pride nič na dan. Da ima zdaj, ko se je bolgarski knez odpovedal združenju Bolgarije z vzhodno Rumelijo mnogo lažje stališče, ne more se zanikati.

V mnogih deželni zborih vršilo se bode pri zasedanjih, katera se pričnó jutri, posvetovanja o volilni reformi. Volilna reforma za česki deželni zbor, katera ni dobila Najvišjega potrdila, pride letos zopet v posvetovanje. V moravskem deželni zboru nameravajo Čehi predlagati, naj se razširi volilna pravica, vendar je malo upanja, ker se bode nemška večina upirala na vso moč tej spremembi, katera bi jo mogla potisniti v manjšino. V gališkem deželni zboru posvetovalo se bode o deželnozbornem volilnem redu za kmetske občine gledé volilne pravice nekaterih manjših, v deželni deskah vpisanih posestnikov.

Za česki deželni zbor vršile so se v soboto štiri dopolnilne volitve, in sicer dveh poslancev iz skupin, fidejkomisnega in dveh iz skupine nefidejkomisnega veleposestva. Izvoljeni so bili česki kandidatje; nemški liberalci se niso udeležili volitve.

Proračun za gališke deželne potrebščine kaže, da so se potrebščine povišale za 122 479 gld., dohodki pa so se zmanjšali za 174 259 gld. z ozirom na prejšnje leto.

Predloge o volilni reformi našle so v hrvatskem saboru mnogo nasprotnikov; v zadnji seji sabora napadale so vse tri opozicijske stranke vladne načrte. Tudi razen sabora je proti njim opozicija velika, osebno v mestih, katere čutijo, da se žali in prikrajšuje njih avtonomija. Več mest uložilo je uže proteste.

V ogerski poslanski zbornici predložil se v kratkem postavni načrt, naj se podaljša čas poslaniškega mandata.

Tuje dežele.

V nedeljo zvečer odpeljalo se je z Dunaja 64 bolgarskih vseučilišnikov v domovino, da se uvrsté med vojne čete. Zastopniki slovanskih društev „Slovenije“, „Zvonimira“, „Česk. akad. spolek“, „Tatran“, „Bukovina“ in celó italijansko dijaško društvo „Circolo italiano“ spremili so jih na kolodvor ter jim priredili ovacijo, pri kateri so se čuli nazdravi knezu Aleksandru.

Ruski listi se vedno bolj simpatično izrekajo za Bolgare ter obsojajo postopanje Srbije; skoro vsi pa so jednega mnenja, da se na Balkanu uvede prejšnji položaj, ne da bi katera država dobila kaj povečano svoje ozemlje. „Moskovskija Vjedomosti“ vpraša, s čim bode Turčija poplačala Srbijo, katera se poganja za sultanove pravice ter potem odgovarja, da Turčija ne sme niti ped zemlje odstopiti Srbiji brez dovoljenja signatarnih vlastij. Da se ne žalijo meje Bolgarije, za to skrbela bode Rusija, ker to zahtevajo njeni vitalni interesi, državna čast in narodni ponos Rusije.

Iz Grške dohajejo vedno bolj vznemirljive vesti. Turčija zbira mnogobrojne čete na grški meji ter utrjuje pota, katera peljejo v Epir in Macedonijo. To je vznemirilo Grško; vojni minister je takoj dal povelje, naj se skličejo še novi razredi rezervistov. Kakor se zatrjuje, je vsa grška armada zeló navdušena za vojsko ter komaj pričakuje trenutka, da prime za orožje.

Iz Londona dohaje važno, volitve v angleški parlament zadevajoče poročilo. Mr. Parnell je naročil svojim pristašem, naj nikjer ne podpirajo liberalcev ali radikalcev. Torej bodo Irci, če ne postavijo lastnih kandidatov, glasovali za konservativce. Pred kratkim vršila so se med odličnimi vodji liberalne stranke in med kabinetom posvetovanja o postopanju po volitvah Liberalni vodje so

se izrekli zadovoljne, da tudi v slučajih večine pustijo na krmilu še konservativni kabinet, dokler ne reši irskega vprašanja in da ga hočejo pri tem podpirati pod pogojem, da se potem parlament razpusti in se dá deželi pri novih volitvah prilika, izreči se o prihodnji vladi. Kakor se čuje je mr. Salisbury zavrgel to ponudbo ter izjavil, da hoče na krmilu ostati le tedaj, če dobi konservativno večino pri bodočih volitvah.

Razne vesti.

(Tašča morilka.) Iz Varaždina poroča se „Agr. Ztg.“ o živinskem činu, ki je tim ostudnej, ker so ga ženski izvršili. V vasi Tuzno varaždinskega okraja bivala je vdova Malenko s svojo hčerjo Kato, katera se je pred kakimi sedmimi leti z nekim gotovim Hajsokom omožila. V teku časa kupil je ta od taščinih otrok hišo z zemljiščem in se je pri tem zavezal, da hoče taščo do njene smrti izdrževati. Da je pa mogel kupnino plačati, izposodil si je Hajsok od varaždinske hranilnice 100 goldinarjev. Ko je to svoto prihranil, hotel jo je hranilnici vrniti. S tem tašča ni bila zadovoljna ter je mislila, da naj s tem denarjem nekoliko časa prijetno živé, hranilnica lahko čaka. Hajsok pa od tega ni hotel ničesar slišati in zato je bilo dovolj ravsa in kavsa v obitelji. Ko so se nekega večera vsi v posteljo podali, mislila je Mara Malenko še vedno, kako bi se denarja polastila. Prihodnje jutro, ko je Hajsok še spal, vzame tašča sekuro v roke ter ga trikrat z njo po glavi vdari in ga smrtno rani. Nato mu s pomočjo njegove žene Kate rane opere ter mu jih obveže in splošno vse krvava znamenja odstrani. Sosedom, koje sta potem skupaj sklicali, pripovedovale sta jokaje, da je Hajsoka božjast vrgla in da se je pri tem zeló hudo poškodoval. Tudi sta tamošnjega župnika poklicali, kateri ga je dal v sveto olje, ne da bi pri tem zapazil kaj o zločinu. Previdni morilki preskrbeli sta tudi dovoljenje, ko je Hajsok umrl, da se 7. t. m. pokoplje; a to je zabranil žendarmerski stražmešter Imbrač, ko je slučajno isti dan skozi Tuzno šel. 12. t. m. konstatirala je sodnija zločin, kateri bi vsled nepaznosti občinskega urada kmalu skrit ostal.

(Sodnijski škandal.) Iz Rima se piše: Nezaslišán škandal prigodil se je v Viterbu pri Rimu. Tamošnji porotniki oprostili so Sicilijana Calvagna, ki je bil zaradi umora v preiskavi, kakor tudi soudeležence, dasiravno jih je več svojo krivdo obstalo. Ko je sodnijski predsednik zoper ta razsodek *coram publico* protestiral, zbrali so se tamošnji meščani in so hiteli vsi divji v sodnijsko dvorano, da bi predsednika in generalnega prokuratorja razmesarili. Oba sta se komaj rešila skozi skrivna vratica. Od karabinerjev spremljana, morala sta tihoma na bližnji kolodvor bežati. Sedaj pa predsednik zagovornika dolži, ki so vsi poslanci, da so porotnike podkupili. Kakor odgovor na to zahteval je takoj tamošnji municipij, da se predsednik odstavi. Cela stvar vzbuja na Laškem velikansko pozornost, ker je proces Calvagno uže devet let trajal in sedaj z oproščenjem zatožencev končal.

(Petletni deček — morilec.) Iz Livorna se piše: Na krovu parobroda „India“ bil je med popotniki tudi petletni deček, z imenom Giuseppe Luisotti, ki se je z nekim drugim, za jedno leto starejim dečkom hudo prepirali pričel. Giuseppe potegne nož iz žepa in ga sune z vso močjo v prsa svojega nasprotnika, kateri je kmalu potem vsled rane umrl; na vse sopotnike napravil je ta tragičen čin jako žalosten utis. Ko je parobrod v Livorno došel, naznanil je kapitan ladije to gosposki. Mlad morilec prišel je še isti dan s svojim očetom pred sednijo.

(„Dobra partija.“) Sodišča v Parizu so pred nekoliko dnevi izrekla, da se zakon tenorista Nicolinija razruši. Njegova žena protivila se je veliko let odločno zoper ločitev; in še le letos je v to pod pogojem dovolila, da se jej izplača kot odškodnina četrt milijona frankov. V zadnjih dneh dobila je ta dama nič manj, nego sedemdeset ženitbenih ponudb; nekateri snubačev zagotavljajo jo, da bo v zakonu z njimi vsled ljubezni in zvestobe prvi nesrečen zakon pozabila. Zopet drugi se obračajo na žensko nečimernost in pišejo: „Omožite se in pokažite s tem, da ste še vedno lepa in vredna, da se za vas možje trgajo!“ Nek Parizan pristavil je svoji ponudbi: „Jaz sem marquis;

ako me vzamete, bote marquisa, Adelina Patti, ki ni več, jezila bi se do smrti.“ Madama Nicolini dala je baje zadnjemu veliko upanja, da ga vzame

(Novi pot iz Ruske v Turkestan.) „Vladni vestnik (15 avgusta 1884) govori o novem potu, držéči čez „Cesarjevičev zaliv“ v srednjoazijske dežele ruske. Pravi, da je pripravnejši, ko vsi drugi potje doslej. Kočarskega prebivalstva je obilo, in se peča s prenašanjem in prevažanjem blaga. Zlasti so Kirgizi, tolpomá prihajóci iz Turgajske v Kungrad, ki se tujcem ponujajo v službo. Kamela nosi navadno 5 do 6 $\frac{2}{3}$ stosov. Po novi cesti pa vleče, uprežena v dvokolno arbo (voz na dveh visokih kolesih) 10 do 11 $\frac{2}{3}$ stota, ter pride do Cesarjevičevega zaliva, uštevši počitne dni, v 15 dneh, ker vsak dan lahko preteče 30 verst (4 $\frac{2}{7}$ milje).

Domače stvari.

(Častno občanstvo.) Pri seji dné 19ega t. m. občinskega zastopa v Hrenovicah bila sta izvoljena častnima občanomá preblagorodni gospod deželni predsednik baron Winkler in gospod c. kr. deželne vlade svetovalec Anton Globočnik zaradi obilih zaslug, katere sta si pridobila za to občino.

(Odlikovanje.) Tukajšnji umetalni mizar in izdelovatelj hišne oprave gosp. J. Mathian dobil je diplomo c. kr. dvornega liferanta.

(Deželni šolski svét za Kranjsko) imel je dné 12. t. m. redno sejo; iz zapisnika posnemljemo naslednje: Po otvorenji seje poroča perovodja o rešenih ulogah. To se vzame v znanje in se preide na dnevni red. — O poročilih mnogih okrajnih svetov gledé prošenj za podporo v napravo in popravo šolskih vrtov, oziroma drevnic se sklene, dotični izkaz o predlagi predložiti kranjskemu deželni odboru. — Dve prošnji o razširjenji šole se odbijete, spisi o razširjenji dvorazrednice v Šiški v trirazrednico predložijo se kranjskemu deželni odboru v dovoljenje. — Ženskemu učiteljskemu osebju splošnih javnih ljudskih šol v glavnem mestu dovoli se jednaka plača in službena kategorija kakor je za učitelje na deških ljudskih šolah v Ljubljani in sistemizujeta se dva razreda s plačo 700 gold. in 600 gold. počenski od 1 oktobra 1886. Prošnja krajnega šolskega sveta na Dobrem Polji za podporo pri napravi vodnjaka pri šoli oddá se s priporočilom deželni odboru.

Nadučiteljski mesti na ljudskih šolah na Krškem in v Dolenji Vasi, potem učiteljsko mesto v Hotiči se stalno nastavijo. — Poročilo ravnateljstva izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole v Ljubljani o izpitih v oktobru se vršécih se vzame v znanje.

Tovarniškem ravnateljstvu v Medvodah se dá dovoljenje za ustanovitev privatne jednorazrednice. — Prošnja bivšega učitelja za miloščino se s priporočilom oddá deželni odboru šolskemu svétu — Prošnja nadučitelja in vodje za odškodnino stanarine se s priporočilom oddá deželni odboru.

O nameščenji dveh okrajnih šolskih nadzornikov in o nastavitvi učitelja za risanje na c. kr. gimnaziji poroča se na višje mesto.

(Ljubljanske čitalnice) društvena beseda v nedeljo zvečer obnesla se je v vseh točkah vkusno sestavljenega programa prav dobro. Po besedi bil je živahen ples; četvorko plesalo je 20 parov.

(Hymen.) Poročila sta se danes dopoldne v škofovi domači kapeli g. baron Marks pl. Marksenberg, c. kr. okrajni glavar v Korneuburgu, in gospica Hermina Roth pl. Rothenhorst, hči ranjkega c. kr. dvornega svetnika pri tukajšnji deželni vladi, g. Josipa Rotha pl. Rothenhorst.

(Imenovanje.) C. kr. državni nadpravdnik grof Gleispach v Gradci imenovan je predsednikom c. kr. deželne sodnije v Gradci; državnega pravdnika namestnik g. Wagner v Celji imenovan je c. kr. deželne sodnije svetnikom v Celovci.

(Umrli) je dne 16. t. m. na Studenci na Dolenjskem g. Miha Šos, župnik v pokoji.

(Vojska žganju.) Občinski zastop v Mirni na Goriškem je sklenil, naj se na vsak hektoliter žganja naloži 10 gold. občinskega davka.

(Štajerski državni poslanec baron Goedel-Lannoy) skliče med zasedanjem štajerskega

deželnega zbora svoje volilce, da jim razloži vzroke, zakaj je izstopil v državnem zboru iz Hohenwartovega kluba.

— (Nesreče.) Iz Mokronoga se nam piše: Dne 20. t. m. ob 3 uri popoldne poljal je Martin Kodeh iz Dobruške Vasi št. 15 steljo domov, in sicer iz gozda Podraga. Med potom prevrne se voz na nekem strmem mestu in pade tako nesrečno na voznika, da mu tilnik zlomi. Kodeh zapusti ženo in jedno hčer. — Nadalje se nam poroča iz Grosupelja, da so 22. t. m. popoldne voznika Antona Linc-a iz Št. Vida pri Zatičini ne daleč od Bavic pod preobrnjenim, težko naloženim vozom mrtvega našli — Ubila se je, kakor se nam iz Radovljice piše, 21. t. m. 73letna neomožena Marija Kozel iz Lancovega št. 19, ko je šla v svojo podstrešno sobico. Pri tem je padla tako nesrečno, da je na mestu mrtva obležala.

— (Odbor „Slovenskega pevskega društva“) ima 1. decembra t. l. v ptujski čitalnici zvečer ob 7. uri svojo redno sejo s sledečim dnevnim redom: 1.) Zapisnik in dopisi. — 2.) Določba pesni za II. veliki pevski zbor. — 3.) Posameznosti. — Zunanji gg. odborniki in poverjeniki so prošeni, da se obilno z nasveti svojimi in udov oglašé radi pesni itd.

Narodno-gospodarstvene stvari.

1. Kako strmine z ledino ali rušnjo prevleči.

Strmine in meljine se ne dajo rade prevleči z ledino samo tako, da jih posejamo s travnim semenom. S pirnico pa se to zgodi hitro in močno.

Vzamemo svežega korenja od pirnice ali pririke. Vse njeno korenje na drobno zrežemo in z zemljo pomešamo. Prilije se nekaj vode, da se napravi zmes podobna malti. Te zmesi sedaj na strmino naložimo pet palcev na debelo in jo dobro stlačimo. Delo vrši se dosta hitreje in se bolje prime, kakor če bi nujno izrezavali in jo po strmini polagali.

2. O koristi sove.

Pod streho svoje hiše imam golobe. V temnem kotu zraven golobjaka naredile so sove gnjezdo. V mesecu maju, ko je ona valila, prinašal ji je samec, miši, podgane, krte, a nikoli ne tiča. Golobje se niso nič plašili, čeravno je samec redno skozi lukno pri golobjaku notri in ven letal. Na zraven stoječi cerkvi pa so našli pri popravi strehe med gnjezdi vrabecev, lastovic in šmarnic tudi gnezde sove. Razvidno je iz tega, da je sova koristna, naj se torej varuje

3. Varstvo proti razletu petroleja.

Ker ima petrolej lastnost, da razletí, se je uže veliko ljudi pri nalivanju svetilnic ali na kak drug način ponesrečilo in tudi veliko blaga uničilo. Vsak bode torej z veseljem čul o sredstvu proti razletu petroleja. Dr. Laudon napravil je bel prah; ako se tega prahu na noževi špici petroleju primeša, se ne razleti. Smeš pripraviti celi toht ali petrolej v svetilnici in ne bode se razpočila. Beli prah pa še petrolej zboljša, ukrotí pline, kateri pri prižigu petroleja nastanejo, zmanjša vročino in naredi večjo svitlobo. Na en liter petroleja zadostuje 1/2 grama omenjenega prahu. Dobi se v večjih lekarnah. Škatljica stane 48 kr.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 24. novembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.40
„ „ „ srebri	82.75
Zlata renta	108.70
5% avstr. renta	99.90
Delnice narodne banke	872.—
Kreditne delnice	285.—
London 10 lir sterling	125.65
20 frankovec	9.99
Cekini c. kr.	5.98
100 drž. mark	61.75

Umrlí so:

Dne 22. novembra. Rozalija Kozjek, črevljarska vdova, 52 l., Šentjakovski trg, utopljenka.

V civilni bolnici:

Dne 20. novembra. Marija Sterlekar, delavka, 31 l., pohabljenje podtrebušnih organov.

Dne 21. novembra. Marija Bezljaj, hišna posestnica, 43 l., za rakom. — Srečko Bitenc, črevljar, 42 l., mrtvoud. — Jera Kališ, soproga miz. pomočnika, 31 l., plučna tuberkuloza.

Dne 22. novembra. Marija Peteln, gostinja, 60 l., plučno vnetje.

Dne 23. novembra. Anton Hrovat, gostač, 67 let, opešanje.

Odgovorni urednik J. Naglič

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
23. novbra.	7. zjutraj	723.47	4.0	svzh. sl.	obl.	16.80
	2. pop.	722.65	5.0	szpd. sl.	dež	dež
	9. zvečer	724.27	5.0	vzh. sl.	»	»

Nove nasoljene slanike

lov 1885. l., lepe, velike in debele, pošteno robo, razpošilja blizu v 10 funtnih sodčkih po pošti (v sodčkih je blizu 40 slanikov) za 1 gld. 79 kr. franko proti povzetju
A. Jonas Witve. Cröslin a. d. Ostsee.
(172) 10—1

V našem založništvu se dobiva:

Odkritje Amerike.

Predelal H. Majar.

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list «Ljublj. Zvon»:

«Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen franciskanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Prišla je na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: «Odkritje Amerike.» Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pisaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razun Ciglar-Tomšičeve «Sreče v nesreči» ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo «Odkritje Amerike». Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.»

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Dr. Hirsch

dobro znani specialni zdravnik za sifilitiko in kožne bolezni, ozdravlja po dolgoletnih izkušnjah v nebrojnih slučajih po sijajno skušenem in gotovo učinkujočem navdu (58) 34

sifilitiko in kožne bolezni

(tudi zastarele), ulesa, bolezni sočala in v mehurji, poluočje, možko slabost, ženski tok, v najkrajši dobi radikalno brez vseh tlih nasledkov in brez oviranja v službovanju. Naslov:

Dunaj, mesto, Kärntnerstrasse 5

(prej mnoga leta v Mariahilferstrasse), zdravi od 9. do 4. ure popoldne, a tudi pismeno in (pod molčečnostjo) pošilja zdravila. Honorar primeren.

Oznanilo

in reklame za vse časopise, strokovne novine in koledarje domačih in tujih dežel preskrbava reellno in najceneje uže celih 27 let obstoječa najstarejša firma Avstro-Ogerske v tej stroki: A. Ooppelik na Dunaji (Stadt, Stubenbastei Nr. 2).

Umetne zobe in zobovje

vdevlje po najnovejšem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel, poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Naznanilo.

Vračujoč se z nakupovanja glasovirjev z Dunaja v svrhu popolnjenja zaloge moje, priporočam za bližajoče se božične praznike svojo dobro izbrano

zalogo glasovirov

p. n. občinstvu. V istem se nahajajo kratki in Mignon-glasoviri s pravimi in prekrizanimi strunami, pianine itd., kakor tudi

kratek glasovir s prekrizanimi strunami in dvojnimi skala-resonatorjem (patent).

Prekrizani kratki glasoviri s petero razkoračbo, celim kapotastrom, sedmimi oktavi in slonokoščeno klavijaturo prodam za fiksno ceno 400 gld. pod petletnim poroštvom, z ravnimi strunami za 360 gld. in 380 gld.

Vsacega prijazno vabim, da si ogleda mojo zalogo, ter se priporočam ob enem za vbiranje glasovirov.

Ferd. Dragatin

Florijanske ulice št. 38.

(174)

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

V našem založništvu je izišel na svitlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčičeve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Podružnica c. kr. priv.

avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje

v bankovcih
za 4 dni odpovedbe . . . . . 3 1/4 od sto
» 8 » » . . . . . 3 1/2 » »
» 30 » » . . . . . 3 3/4 » »

v Napoleondorih
30dnevna odpoved . . . . . 3 od sto
3mesečna » . . . . . 3 1/4 » »
6 » » . . . . . 3 1/2 » »

Oddelek za giro

v bankovcih 2 1/2 proc. obrestí za vsako vsoto, v Napoleondorih brez obrestí.

Nakazila

na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov, Reko, dalje v Zagreb, Arád, Gradec, Sibinj, Inmost, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez troškov.

Kupovanje in prodaja

deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po 1/8 proc. provizije.

Posojila

na poroštvu pooblastila (warrants), pogoji po dogovoru; proti dovoljenemu kreditu v Londonu ali Parizu 1/2 proc. provizije za 3 mesece;

na vrednostne papirje (efekte) 6 proc. obrestí na leto do svote 1000 gld., za večje svote vsled specialnega dogovora. (69) 36—30

Trstu dné 1. oktobra 1883.

Zavratnikov

vsake fasone, barve in kakovosti; kakor znano, je

največja zaloga in najceneje nakupovanje

pri (59) 16

J. C. Hamann-u

Mestni trg.